

MaviKalem Hatay Kız Çocukları Durum Raporu

15-18 Yaş Grubu Kız Çocukları ile Yapılan Görüşmeler

HAZIRLAYAN: MaviKalem

Yavuz Sultan Selim Mah. Cibali Cad. No:31

Fatih / İstanbul

(+90) 212 635 38 35

mavikalem@mavikalem.org

www.mavikalem.org

Hatay, Nisan 2023

MaviKalem Hatay Kız Çocukları Durum Raporu

Nisan 2023

İçindekiler

1. Görüşme yapılan bölgelerin özellikleri	5
2. Görüşme yapılan kız çocuklarının demografik bilgileri	6
3. Görüşme yapılan kız çocuklarının evlerindeki hasar durumları	7
4. Görüşme yapılan kız çocuklarının eğitim durumları	8
5. Görüşme yapılan kız çocuklarının öğretmenleri ve arkadaşlarıyla iletişime geçme durumları	10
6. Görüşme yapılan kız çocuklarının ders çalışabilme durumu	12
7. Görüşme yapılan kız çocuklarının kıyafet ve iç çamaşır ihtiyaç durumu	13
8. Görüşme yapılan kız çocuklarının hijyen malzemelerine ihtiyaç durumu	13
9. Görüşme yapılan kız çocuklarının kişisel bakım ihtiyacını karşılayabilme durumu	14
10. Durum değerlendirmesi	16

Mavikalem Hatay'da Kız Çocuklarla Yapılan Görüşmelerin Raporu

07.04.2023-09.04.2023 tarihleri arasında Hatay ilinin Antakya ilçesinde bulunan Üç Gedik, Serinyol, Anayazı mahallelerinde ve Büyük Delyan mahallesindeki Konteyner Kent (Katar-Türkiye Kardeşlik Konteyner Kenti) ile Eski Hayvan Pazarı'ndaki Çadır Kentte 15-18 yaşında olan toplam 25 kız çocuğu ile görüşmeler yapıldı. Bu çalışma bir saha koordinatörü, bir çocuk gelişim uzmanı ve bir sosyolog olmak üzere 3 kişi tarafından yürütüldü.

Bu araştırmanın amacı, Hatay deprem bölgesinde, farklı mahallelerde yaşayan 15-18 yaş grubundaki kız çocuklarının cinsiyete duyarlı ihtiyaçlarını tespit etmektir. Bu amaçla 15-18 yaş gruplarındaki 25 kız çocuğu ile gruplar halinde ve Antakya'nın farklı yerleşimlerinde derinlemesine görüşmeler yapıldı. Bu görüşmelerde kız çocuklarına eğitim ile ilgili kaygılarının neler olduğu, okula devam

edebiliyorsa endişeleri ve eksiklikleri, üniversiteye gidiyorsa karşılaştığı sorunlar ve endişeleri soruldu. Ayrıca kız çocuklarının arkadaşları ve öğretmenleriyle görüşmeleri araştırıldı.

Araştırmanın bir bölümü hijyen üzeri-
nedir. Kız çocuklarının hijyen ile ilgili sorunlarının neler olduğu, hijyen malzemelerinin edinimi, banyo ve tuvalet ihtiyaçlarını nasıl giderdikleri bu ihtiyaçların yarattığı sorunlar ve adet dönemi hijyenini nasıl sağladıkları soruldu. Son olarak küçük bir çadırda hep beraber yaşamının kendilerini nasıl etkilediği ve uyumakta zorluk yaşayıp yaşamadıkları araştırıldı.

1. Görüşme yapılan bölgelerin özellikleri

Serinyol, Anayazı ve Üçgedik Mahalleleri Hatay ilinin Antakya ilçesine bağlı mahallelerdir. Hatay merkezinin kuzeyinde kalan bu mahallelerde çocuk sayısı yaşlı sayısına göre oldukça fazladır. Sıralamanın başında çocuklar, ikinci sırada genç kesim, üçüncü sırada yaşlı kesim gelmektedir.

Serinyol 2014 yılından önce belde belediyesi iken aynı yıl Hatay Büyükşehir Belediyesinin bir mahallesi olmuştur. Burası depremden önce de göç alan mahalledir, örneğin Samandağ, İskenderun ve Mersin'den göç almıştır. Serinyol'da Mustafa Kemal Üniversitesinin yerleşkesi, bir tugay ve bir de hastane olması nedeniyle Hatay dışından göç alan öğrencilerin, memurların tercih ettiği bir mahalledir. Depremden sonra öğrencilerin kaldığı konutlarda bir hasar olmaması üzerine Hatay'da evleri hasar

görmüş olanlar bu mahalleye taşınmıştır.

Anayazı da Serinyol gibi Antakya'nın dış çeperinde yer alan bir mahalledir. Bu mahallenin sakinleri daha çok sanayide çalışmakta, seracılık yapmakta ve tarımda çalışmaktadır.

Üçgedik daha önce bir dağ köyü iken Antakya merkeze bağlı bir mahalle olmuştur. Burada yaşayanlar daha çok hayvancılık ve çiftçilikle geçinmektedirler. Bu mahallelerde yaşayan nüfusun çoğunluğu Arap, bir kısmı Türk ve bir kısmı da Suriyeli Göçmenlerdir. Bu mahalleler farklı özellikleri nedeniyle seçilmişlerdir. Büyük Dalyan mahallesindeki Konteyner Kent (Katar-Türkiye Kardeşlik Konteyner Kenti) ile Eski Hayvan Pazarı'ndaki Çadır Kentte oluşturulan yerleşim birimlerine örnek olarak seçilmişlerdir.

2. Görüşme yapılan kız çocuklarının demografik bilgileri

Görüşülen kız çocuklarının 6'sı 18 yaşında, 4'ü 17 yaşında, 5'i 16 yaşında, 10'u 15 yaşında olmak üzere toplam 25 kız çocuğu ile görüşme yapıldı.

Serinyol, Üçgedik ve Anayazı mahallelerinde kurulmuş olan mahalle arasındaki çadırlarda ve konteyner kent ile çadır kentte genellikle 4 ile 6 kişi bir çadırda/

Görüşme yapılan yer	Görüşme yapılan kişi sayısı
Serinyol Mahallesi	6
Üçgedik Mahallesi	4
Anayazı Mahallesi	9
Eski Hayvan Pazarı'ndaki Çadırkent	4
Büyük Dalyan'daki Konteynerkent	2

Tabloda da gösterildiği gibi kız çocuklarından 6'sı Serinyol mahallesinde kurulmuş olan mahalle aralarındaki çadırında, 4'ü Üçgedik mahallesinde kurulmuş olan mahalle çadırında, 9'u Anayazı mahallesinde kurulmuş olan mahalle çadırında, 2'si Büyük Dalyan mahallesinde kurulan Konteyner Kentte, 4'ü ise Eski Hayvan Pazarında kurulan Çadır Kentte kalmaktadır.

konteynerde kalırken görüşmecilerden Serinyol mahallesinde kalan bir kız çocuğunun bir çadırda 9 kişi kaldıkları, Anayazı mahallesinden bir kız çocuğunun ise iki çadırda 12 kişi kaldıkları ve çadır kentte kalan bir kız çocuğunun iki çadırda 10 kişi kaldıkları tespit edildi. Sonuç olarak kız çocuklarının çadırda ve konteynerde 4-6 kişi kaldığı saptandı.

3. Görüşme yapılan kız çocuklarının evlerindeki hasar durumları

Serinyol mahallesinde oturan 6 kız çocuğunun da evlerinin az hasarlı olduğu, Üçgedik mahallesinde oturan bir kız çocuğunun evlerinin az hasarlı diğer üç kız çocuğunun ise evlerinin ağır hasarlı olduğu tespit edilirken Anayazı mahallesinde oturan iki kız çocuğunun evlerinin ağır hasarlı olduğu diğer 7 kız çocuğunun evlerinin az hasarlı olduğu öğrenildi. Konteyner kentte kalan kız çocuklarından birinin evlerinin az hasarlı olduğu, diğerinin ise ağır hasarlı olduğu bilgisi edinildi. Çadır kentte kalan kız çocuklarının ise evlerinin az hasarlı olduğu ama iki kız çocuğunun evlerinin Kurtuluş mahallesinde olması ve o bölgeye depremlerden ötürü kaya düştüğü ve bu tehlikenin hala devam etmesi nedeniyle evlerine gidemedikleri bilgisine ulaşıldı.

4. Görüşme yapılan kız çocuklarının eğitim durumları

Tabloda görüldüğü gibi Serinyol'da oturan iki kız çocuğunun 12. Sınıf oldukları ve bunlardan birinin depremden önce dershaneye gittiği, diğer ikisinin lise mezunu olduğu ve depremden önce kuaförde çalıştıkları öğrenildi. Diğer kız çocuklarından birinin 11. Sınıf ve başka bir kız çocuğunun ise 10. Sınıf olduğu bilgisine ulaşıldı. Üçgedik mahallesinde oturan iki kız çocuğunun 12. Sınıf olduğu ve dershaneye gittikleri öğrenildi. Diğer kız çocuklarından birinin lise mezunu olduğu ve depremden önce kuaförde çalıştığı, diğerinin ise 11. Sınıf olduğu bilgisine ulaşıldı. Anayazı mahallesinde oturan bir kız çocuğunun 10. Sınıf olduğu, diğer 8 kız çocuğunun ise 9. Sınıf

olduğu yine elde ettiğimiz veriler arasındadır. Konteyner kentte kalan bir kız çocuğunun 11. Sınıf olduğu ve depremden önce kursa gittiği, diğerinin ise 8. Sınıf olduğu öğrenildi. Çadır kentte kalan kız çocuklarından ise birinin 11. Sınıf, onun kardeşinin 10. Sınıf olduğu, bir kız çocuğunun 12. Sınıf ve diğer kız çocuğunun ise lise mezunu olduğu ve sınava hazırlandığı bilgisine ulaşıldı.

Serinyol mahallesinde oturan GD "En büyük hayalim doktor olmaktır ve bunun için çok çalışıyordum hatta şimdi, siz gelmeden önce de yine ders çalışıyordum ama artık tıp fakültesini kazanabileceğimi düşünmüyorum. Eğitim hayatım aksadı, 50 puan geriye düştüm oysaki

Görüşmecilerin kaldığı bölge	8. Sınıf	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf	Mezun (ya da sınava hazırlanıyor)	Dershaneye gidiyor	Herhangi bir işte çalışıyor
Serinyol Mahallesi	-	-	1	1	2	2	1	2
Üçgedik Mahallesi	-	-	-	1	2	-	2	1
Anayazı Mahallesi	-	8	1	-	-	-	-	-
Eski Hayvan Pazarı'ndaki Çadırkent	-	-	1	1	1	1	-	-
Büyük Dalan'daki Konteynerkent	1	-	-	1	-	-	-	-

Bu tablo çok seçeneklidir. Sınıfları belirtilen kız çocukları aynı zamanda son üç sütunda da yer alabilmektedir.

yaşıtlarım, yani bu depremi yaşamayanlar rahat bir şekilde ders çalışabiliyorlar ve hepimiz aynı sınava gireceğiz. Sanırım hemşirelik yazacağım çünkü annem de hasta ve benim bir an önce para kazanmam gerekiyor,” diyerek eğitim planındaki değişimi paylaştı. Konteyner kentte

kalan İK ise “Depremden önce kursa gidiyordum ve hukuk fakültesi için hazırlanıyordum ama şimdi ne okula ne de kursa gidebiliyorum. İlk senede hukuk fakültesi kazanabileceğimi düşünmüyorum, bu dönem artık bitti,” sözleriyle düşüncelerini açıkladı.

5. Görüşme yapılan kız çocuklarının öğretmenleri ve arkadaşlarıyla iletişime geçme durumları

Serinyol mahallesinde oturan altı kız çocuğundan üçünün öğretmenleriyle telefon aracılığıyla dahi iletişime geçemedikleri, arkadaşlarıyla ise telefonla iletişime geçebildikleri öğrenildi. Diğer iki kız çocuğundan birinin hem öğretmenleriyle hem de arkadaşlarıyla iletişime geçemediği, diğerinin ise öğretmenleriyle iletişime geçtiği ancak arkadaşlarıyla iletişime geçemediği öğrenildi. Lise mezunu olan kız çocuğunun ise arkadaşlarıyla telefon aracılığıyla iletişime geçtiği yine edinilen bilgiler arasındadır. Ancak arkadaşlarıyla görüşme noktasında ise Serinyol mahallesindeki hiçbir kız çocuğunun depremde sonra arkadaşlarıyla yüz yüze görüşemediği tespit edildi. Üçgedik mahallesinde oturan dört kızdan birinin öğretmenleriyle telefon üzerinden iletişime geçtiği ama arkadaşlarının çoğu vefat ettiği için onlarla iletişime geçemediği öğrenildi. Diğer üç kız çocuğundan ise birinin arkadaşlarıyla iletişime geçtiği, birinin öğretmenleriyle iletişime geçemediği ama arkadaşlarıyla iletişime geçtiği, diğerinin ise hem öğretmenleriyle hem arkadaşlarıyla iletişime geçebildiği bilgisine ulaşıldı. Ancak bu 4 kız çocuğunun depremde sonra

arkadaşlarıyla yüz yüze görüşmedikleri bilgisi saptandı. Anayazı mahallesinde oturan iki kız çocuğunun öğretmenleriyle telefon üzerinden iletişime geçemedikleri ancak arkadaşlarıyla hem telefon ile iletişime geçebildikleri hem de yüz yüze görüşebildikleri öğrenilirken diğer 7 kız çocuğunun ise öğretmenleriyle telefon ile iletişime geçtikleri ve arkadaşlarıyla hem iletişime geçtikleri hem de yüz yüze görüşebildikleri bilgisine ulaşıldı. Konteyner kentte kalan kız çocuklarından birinin öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla telefon ile iletişime geçebildiği ancak arkadaşlarıyla yüz yüze görüşemediği, diğerinin ise öğretmenleriyle telefon ile iletişime geçemediği ama arkadaşlarıyla telefon ile iletişime geçebildiği ancak yüz yüze görüşemediği tespit edildi. Çadır kentte kalan 4 kız çocuğunun ise öğretmenleri ile telefon ile iletişime geçemedikleri, arkadaşları ile telefon aracılığıyla iletişime geçebildikleri ancak yüz yüze görüşemedikleri bilgisine ulaşıldı. Kız çocuklarının ister telefonla ister yüz yüze olsun, öğretmen ve arkadaşlarına ulaşma konusunda güçlük çekmiş olmalarının içinde bulundukları durumu daha da zorlaştırdığı saptandı.

6. Görüşme yapılan kız çocuklarının ders çalışabilme durumu

Yaptığımız görüşmelerde Anayazı mahallesinde oturan bir kız çocuğu ve Konteyner kentte kalan bir kız çocuğu dışında diğer kız çocuklarının ders çalışabilecekleri bir alanları olmadığı tespit edildi. Anayazı mahallesinde oturan kız çocuğunun açıcılık bölümünde okuduğu ve kendi mutfaklarını yemek yapmak için kullanabildiği bu yüzden ders çalışma alanına ihtiyaç duymadığı öğrenildi. Konteyner kentte kalan kız çocuğunun ise anne ve babası tarlaya gittiği için konteynerde sadece kendisi ve erkek kardeşi kaldığından ders çalışabildiği bilgisine ulaşıldı. Ders materyalleri noktasında ise bir kız çocuğu hariç (açıcılık bölümü okuyan) diğer tüm kız çocuklarının kaynak eksikliği yaşadıkları tespit edildi. Ayrıca internet olmadığı için yapılan online derslere katılmadıkları

gibi online platformlardan ders çalışmak istediklerinde ise yine internet sorunuyla karşılaştıkları bilgisine ulaşıldı. Çadır kentlerde kalan kız çocuklarının ise ders çalışabilecekleri bir alan olmadığı gibi sürekli gürültülü bir ortama da maruz kaldıkları gözlemlendi. Mahalle aralarında olmasa da Antakya'nın belli bölgelerinde kurulmuş olan Çadır kentlerde eğitim verildiği ancak kız çocuklarının bu eğitime katılmadıkları bunun nedenlerinin ise;

1. Verilen eğitimin kendilerine yönelik olmadığı, 8. Sınıf ve 12. Sınıf gibi sınava hazırlanan öğrencilere yönelik olduğu
2. Öğretmenlerin haftada bir değişmelerinden ötürü öğretmenlerin anlatım tarzına alışmanın zor olduğu, verilen eğitimin istikrarlı ve verimli olmadığı bilgisine ulaşıldı.

7. Görüşme yapılan kız çocuklarının kıyafet ve iç çamaşır ihtiyaç durumu

Çadır kentte kalan kız çocuklarının her türlü giyim ihtiyacı (eşofman, sweat, yazlık kıyafet, terlik, ayakkabı, iç çamaşırı özellikle sütyen) devam ederken diğer bölgelerde kalan kız çocuklarının özellikle iç çamaşırı ve yazlık kıyafetlere ihtiyaç duydukları tespit edildi.

8. Görüşme yapılan kız çocuklarının hijyen malzemelerine ihtiyaç durumu

Hatay Antakya'da marketlerin açılmaya başlamasıyla ihtiyaçlarını karşılama imkanları olsa da maddi bakımdan durumlarının iyi olmamasından ötürü bu ihtiyaçları temin etmekte zorlandıklarını ifade eden kız çocukları özellikle gelen yardımlarda ağda, jilet, tüy dökücü gibi malzemelerin gelmediğini söyledi. Bu malzemeleri kendi imkanlarıyla ya evlerine gidip aldıkları ya da dışardan gelen akrabaları aracılığıyla temin ettik-

leri öğrenildi. Ayrıca Serinyol, Üçgedik ve Anayazı mahallelerindeki çadırların mahalle arasındaki çadırlar olması nedeniyle orada kalan kız çocuklarına yardımların çok nadir ulaştığı tespit edildi. Konteyner kent ve Çadır kentte özellikle de çadır kentte kalan kız çocuklarının bu ihtiyaçlarını temin etmekte zorlandıkları, hijyen kiti ve iç çamaşır ihtiyaçlarının devam ettiği de tespit edilen bulgular arasındadır.

9. Görüşme yapılan kız çocuklarının kişisel bakım ihtiyacını karşılayabilme durumu

Depremden sonra özel alanları kalmayan kız çocuklarının sorunlarından birinin kişisel bakımlarını (duş almak, vücut kıllarını temizlemek, saç/yüz bakımı yapmak gibi) yapmak olduğu saptandı. Bu noktada görüşmeyi yaptığımız kız çocuklarının farklı bölgelerde ve şartlarda olmasına rağmen ortak bir özellikleri vardı. Kız çocuklarının tümü de ilk hâftalarda kişisel bakımlarını yapamadıklarını zaten bunu düşünecek durumda olmadıklarını ancak daha sonra bu ihtiyaçlarını duş alırken gidermeye çalıştıklarını belirttiler. Üçgedik mahallesinde oturan kız çocukları muşambadan duş yaptıklarını ve orda duş aldıklarını, duş alırken ise ya annelerinin ya da kız kardeşlerinin yanında beklediklerini ve bu esnada da kişisel bakımlarını yaptıkları öğrenildi. Aralarındaki bir kişinin kuaförde çalışması nedeniyle kaş ve bıyıklarını ona aldındıklarını söyleyen kız çocukları kaş ve bıyıklarını bile alabilmenin kendilerini iyi hissettirdiğini dile getirdiler.

Serinyol ve Anayazı mahallesinde oturan kız çocukları ise ya kendi evlerinde ya da akrabalarının evlerinde duş aldıkları öğrenilirken kişisel bakımlarını da ancak bu şekilde yapabildikleri öğrenildi. Duş, tuvalet ve çamaşır yıkamak için gereken suyu ise nehirden tedarik ettikleri ve o suyu kazanda kaynattıktan sonra bu ihtiyaçlarını karşıladıkları bilgisine ulaşıldı. Anayazı mahallesinde kalan kız çocuklarından ikisi su ihtiyacını az hasarlı olan evlerinin depolarından tedarik etmeye başladıklarını söylerken diğer 7 kız çocuğu su ihtiyacını hala nehirden karşıladıklarını dile getirdiler. Konteyner kentte ise bu ihtiyaçların görece daha rahat karşılandığı, hiç olmazsa kız çocukların kapalı bir alanda olan duşlarda bu ihtiyaçlarını gidermenin daha rahat olduğu tespit edildi. Çadır kentte kalan kız çocuklarının ise en büyük sorunlarından birisinin tuvalet ve duşa gitmek olduğu, hiçbir şekilde tek başına gidemedikleri saptandı. Kadınlarla erkeklerin tuvalet

ve banyoları yan yana veya birbirine çok yakın olduğundan kız çocuklarının temel gereksinimlerini karşılamada zorlandıkları gözlemlendi. Kız çocuklarını endişelendiren bir başka konu ise tuvalet ve duş sayılarının az olması (kadınlar için 10 erkekler için 10 tuvalet, kadınlar için 10 erkekler için 10 duş) olarak saptandı. Ayrıca tuvalet ve duş alanlarının hijyenik olmaması ve kapılarının düzgün bir şekilde kilitlenmiyor olması nedeniyle kız çocuklarının çadır kentte duş almaktan kaçınıp başka seçeneklere yöneldiği gözlemlendi. Örneğin çadır kentte kalan ÇE ve DE evlerinin uzak olmasına ve evlerinin dağın eteğinde (meydana gelen depremler nedeniyle heyelan riski bulunmakta) olmasına rağmen duş almak için evlerine gittikleri öğrenildi. Ek olarak, çadır kentte sıcak su bulmanın zor olduğunu ve elektriklerin akşamları kesildiğini söyleyen kız çocukların sadece gündüzleri duş alabildikleri yine tespit edilen bulgular arasındadır. Çadır kentte

kalan kız çocuklarını tedirgin eden bir diğer konu ise erkeklerin rahatsız edici bakışlarına maruz kalmaları olduğu öğrenildi.

Olumsuz hijyen koşullarında kişisel bakımlarını yapmakta zorlandıklarını söyleyen kız çocuklarının özellikle adet dönemi hijyenini sağlamakta ilk zamanlar çok zorlandıkları öğrenildi. Gerek stresten gerekse yetersiz hijyen koşullarından kız çocuklarının adet dönemlerinde gecikmeler, düzensizlikler ve şiddetli karın ağrıları yaşadıkları bilgisi edinildi. Ama düzensizlik ve karın ağrılarına rağmen hastaneye gitmedikleri ilk zamanlarda bunun zor olduğu ve bunu dile getiremedikleri öğrenildi. Kız çocuklarının pedlerini siyah poşete koyup o şekilde çöpe attıkları bilgisine ulaşıldı. Üçgedik mahallesinde kalan DA ilk zamanlarda çöplerin toplanılmadığını bu nedenle atıkları(pedleri) yaktıklarını da dile getirdi.

10. Durum Değerlendirmesi

1. Yaşları 15 ila 18 olan kız çocuklarının çoğunun evlerinin az hasarlı olsa dahi uzun bir müddet evlerine gidemeyecekleri ve tespit ettiğimiz sorunların devam edeceği, bunun da kız çocuklarının psikolojisini olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

2. Görüşmeyi yaptığımız kız çocuklarından üçü hariç diğerlerinin eğitim hayatlarının devam ettiği ancak eğitimlerinin aksaması, derslerden geri kalmış olmalarının kendilerini endişelendirdiği saptandı. Özellikle öğretmenleriyle telefon aracılığıyla dahi iletişime geçemeyen, okulları hakkında bilgi alamayan kız çocuklarının ve öğretmenleriyle telefon üzerinden görüşen ama öğretmenlerinin tayinlerinin şehir dışına çıkmış olduğunu öğrenen kız çocuklarının ne yapacakları konusunda bir fikri olmadığı ve gelecek kaygısı yaşadığı gözlemlendi. Aynı şekilde arkadaşlarını kaybeden,

arkadaşlarıyla yüz yüze görüşemeyen veya telefon ile iletişime geçemeyen kız çocuklarının dertleşeceği kimselerinin olmaması kendi içlerine kapanmalarına sebep olduğu ve yas süreçlerini yaşayamadıkları tespit edildi. Kız çocuklarının okuldaki sosyal çevresini ve desteğini kaybetmesinin onları yalnızlaştırdığı görülmektedir. Bu nedenle deprem bölgelerindeki psikososyal faaliyetlerin artırılmasının ve sürdürülmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Özellikle kız çocuklarının yeni sosyal çevre edinimini destekleyen etkinliklerin onları güçlendireceği öngörülmektedir. Bu noktada çadır kentte kalan CY' nin gönüllü olarak bir günlüğüne gelen psikologlar için söylediği "Bir gün birkaç kadın yanıma geldi, akşam ateş yakıp etrafında toplanmış ve konuşuyorduk. Çok iyi gelmişti!" sözleri ve diğer üç kızın onu onaylaması bu ihtiyaca örnektir.

3. Görüşmeyi yaptığımız kız çocuklarının iç çamaşırı ve hijyen kiti başta olmak üzere hala giyim ihtiyaçlarının devam ettiği tespit edildi. Özellikle çadır kentte bu ihtiyaçların acil olduğu ve iç çamaşırında külotla ulaşabilseler de sütyene ulaşamadıkları ve sütyen ihtiyacının acil olduğu saptandı. Bu konuda kız çocuklarının sütyen, bralet gibi ihtiyaçlarının karşılanması öne çıkmaktadır.

4. Gerek mahalle aralarındaki çadırdaki olmaları ve bu yüzden oralara dağıtımın yapılmaması gerekse bu çadırlarda kalan herkesin dağıtım noktalarına gidememesi hijyen kiti ihtiyaçlarının karşılanmamasına yol açmaktadır. Örneğin Serinyol, Üçgedik ve Anayazı mahallelerindeki kız çocuklarının bu yardımlara ulaşamaması ve bu nedenle mahalle aralarındaki çadırdaki kalan kişilerin kendi imkanlarıyla bu ihtiyaçları gidermeye çalıştıkları tespit edildi. Ek olarak, depremzedelerin dağıtım noktalarına gitmekten utanç duydukları saptandı. Bunun için dağıtımların depremzedelerin yaşadıkları yerlere ulaştırılmasının önemini vurgulamak gerekmektedir. Konteyner kent ve çadır kentte de bu ihtiyaçların devam ettiği ve bu ihtiyaçlarını ilk zamanlarda kendilerine ulaşan yardımlardan kalan malzemelerden giderdikleri öğrenildi. Ancak bu ihtiyaçları artık marketlerden karşılamak durumunda oldukları ama maddi olarak bunları karşılamakta zorlanacakları elde edilen veriler arasındadır. Bu noktada, iç

çamaşır ve hijyen kiti gibi temel ihtiyaç malzemelerin tedarik etme konusunda zorlanıldığı tespit edilmiş olup bu malzemelerin tedariki konusunda girişimlerde bulunulması gerektiği sonucuna ulaşıldı. Ayrıca hijyen kitinde jilet, ağda, ağda bezi, tüy dökücü gibi malzemelerin bulunmadığı ve kız çocuklarının bunlara da ihtiyaç duydukları dolayısıyla hijyen kitine bu malzemelerden konulması gerektiği saptandı.

5. Yaptığımız görüşmelerde kız çocuklarının yaşadığı tüm bu sorunların yanında bir de kişisel bakım (duş almak, vücut kıllarını temizlemek, saç/yüz bakımı yapmak gibi) ihtiyaçlarını karşılayamadıkları ya da çok zor şartlar altında karşılamaya çalıştıkları öğrenildi. Gerek mahalle aralarındaki çadırlarda kalan kız çocukların gerekse çadır kentlerde kalan kız çocukların tuvalet ve duş ihtiyaçlarını ancak yanlarında anneleri, kız kardeşleri ya da kız arkadaşları varken giderebildikleri gözlemlendi.

Kız çocuklarının, kişisel bakımlarını ise mahalle aralarındaki çadırlarda ya da çadır kent ve konteyner kentlerde kalmaları fark etmeksizin ancak duş alırken yapabildikleri tespit edildi. Bu nedenle banyo ve tuvaletlerin kadın ve kız çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak ve güvenli alanlar olacak biçimde karşılanması gerekmektedir.

Görüşmeyi yaptığımız kız çocuklarının adet düzensizliği ve şiddetli karın ağrısı

dışında herhangi bir sağlık sorunu yaşamadıkları öğrenildi. Ancak kız çocuklarının ilk zamanlarda adet dönemi hijyenini sağlayamadıkları ve yukarda belirtilen sağlık sorunlarını yaşadıkları bilgisinden hareketle bu konu hakkında bilgilendirilmelerinin faydalı olacağı düşünüldü.

6. Mahalle aralarında kalan kız çocuklarının ellerinden geldiğince tuvalet ve duş aldıkları yerleri temiz tutmaya çalıştıkları ama yine de mevcut şartlarda girdikleri tuvalet ve duşların çok temiz olmadığı, bunun da kendilerini tedirgin ettiği gözlemlendi. Bu nedenle mahalle aralarında kurulmuş olan çadırlarda kalan kadın ve kız çocuklarının portatif duş ve seyyar tuvalet ihtiyaçlarının mevcut olduğu ve bu ihtiyacın elzem olduğu tespit edildi.

7. Mahalle aralarındaki çadırlarda kalan kız çocuklarının tuvalet, duş ve kıyafet yıkamak için nehirten su getirdikleri ve bu suyu kazanlarda kaynatırları tespit edildi. Bu nedenle çamaşırları elleri ile yıkayanların kadınlar olduğu bu durumun kadınların ve kız çocuklarının iş yükünü artırdığı saptandı. Bu gibi durumların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden ürettiği göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Bu noktada özellikle evleri yıkılan, ağır hasarlı olan, evlerine giremeyecek olan ve bu nedenle çamaşırları elde yıkamak durumunda kalan kadınlar için çadır kent ve kon-

teyner kentte olduğu gibi toplu çamaşırhaneler kurulmasının yararlı olacağı öngörülmektedir.

8. Deprem ile birlikte özel alanları kalmadığı gibi sosyal çevreleri de kalmayan ya da değişen kız çocuklarının en büyük problemlerinden birinin de sosyal çevrenin eksilmesi olduğu tespit edildi. Anayazı mahallesinde kalan kız çocukları hariç diğer hiçbir kız çocuğunun arkadaşlarıyla görüşmediği ve tüm vaktinin ailesi ve akrabalarıyla geçtiği gözlemlenirken çadır kentte görüşmeyi yaptığı-mız kız çocukların orda tanışıp arkadaş oldukları; birlikte yürüyüşler yaptıkları, birbirlerinin saçını ördükleri, kaş ve bıyıklarını aldıkları gözlemlendi. Bundan hareketle kız çocukları için atölye çalışmaları yapılması ve bunun onların hem yeni arkadaşlıklar kurabilecekleri bir ortamın yaratılmasına hem de zamanlarını değerlendirebilmesine olanak yaratacağı düşünülmektedir.

9. Görüşmeyi yaptığımız kız çocuklarından 3'ünün kuaförde çalıştığı bilgisinden hareketle bu (kuaför olduğu gibi başka herhangi bir zanaatta veya iş kolunda çalışan kadınlar ve kız çocukları) kız çocuklarının konteyner ve çadır kentlerde açılacak olan kuaförlerde staj yapması sağlanıp hem kaybettikleri işlerinin telafisi hem de onlara eğitim alanında destek sağlayacağı öngörülmektedir. ■

Hayata sen de rengini kat!